

RICHTLIJNEN

RICHTLIJN 2008/99/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van 19 november 2008

inzake de bescherming van het milieu door middel van het strafrecht

(Voor de EER relevante tekst)

- HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,
- Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 175, lid 1,
- Gezien het voorstel van de Commissie,
- Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,
- Na raadpleging van het Comité van de Regio's,
- Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽²⁾,
- Overwegende hetgeen volgt:
- (1) Overeenkomstig artikel 174, lid 2, van het Verdrag dient de Gemeenschap in haar milieubeleid te streven naar een hoog niveau van bescherming.
- (2) De Gemeenschap is verontrust over het toenemende aantal milieudelicten en de gevolgen ervan, die steeds vaker de grenzen overschrijden van de staten waar de delicten worden gepleegd. Zulke delicten vormen een bedreiging voor het milieu en derhalve moet er op passende wijze tegen worden opgetreden.
- (3) De ervaring heeft aangetoond dat de bestaande sanctiesystemen ontoereikend zijn om een volledige naleving van de milieubeschermingswetgeving te garanderen. Deze naleving kan en moet worden aangescherpt door de beschikbaarheid van strafrechtelijke sancties die een sociale afkeuring uitdrukken die kwalitatief verschilt van het effect van administratieve sancties of van een compensatieregeling naar burgerlijk recht.
- (4) Gemeenschappelijke regels inzake strafrechtelijke delicten maken de toepassing van doeltreffende onderzoekmethoden en ondersteuning binnen en tussen lidstaten mogelijk.
- (5) Om te komen tot een doeltreffende bescherming van het milieu is er met name behoefte aan meer afschrikkende sancties voor activiteiten die schadelijk zijn voor het milieu, die veelal aanzienlijke schade veroorzaken of kunnen veroorzaken aan de lucht, met inbegrip van de stratosfeer, de grond, het water en dieren of planten, met inbegrip van de instandhouding van soorten.
- (6) Niet-naleving van een wettelijke verplichting om handelend op te treden kan hetzelfde effect hebben als een actieve handeling en derhalve dienen daarop ook dezelfde sancties van toepassing te zijn.
- (7) Bedoelde gedragingen dienen bijgevolg in heel de Gemeenschap als strafrechtelijke delicten te worden aangemerkt als zij opzettelijk dan wel uit grove nalatigheid worden begaan.
- (8) De in de bijlagen bij deze richtlijn genoemde wetgeving bevat bepalingen die gekoppeld moeten zijn aan strafrechtelijke maatregelen om te bewerkstelligen dat de regels inzake milieubescherming ten volle doeltreffend zijn.
- (9) De verplichtingen uit hoofde van deze richtlijn hebben alleen betrekking op de wetgevingsbepalingen in de bijlagen bij deze richtlijn die inhouden dat de lidstaten bij de uitvoering van die wetgeving in verbodsmaatregelen voorzien.
- (10) Deze richtlijn verplicht de lidstaten in hun nationale wetgeving strafrechtelijke sancties voor ernstige overtredingen van bepalingen in het Gemeenschapsrecht inzake milieubescherming op te nemen. Zij scheidt geen verplichtingen met betrekking tot de toepassing van deze sancties, of enig ander beschikbaar rechtshandavingsinstrument in individuele gevallen.

⁽¹⁾ PB C 10 van 15.1.2008, blz. 47.⁽²⁾ Advies van het Europees Parlement van 21 mei 2008 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van 24 oktober 2008.

- (11) Deze richtlijn laat andere aansprakelijkheidssystemen voor milieuschade krachtens het Gemeenschapsrecht of het nationale recht onverlet.
- (12) Aangezien deze richtlijn voorziet in minimumregels, staat het de lidstaten vrij strengere maatregelen vast te stellen of te handhaven met het oog op de doeltreffende strafrechtelijke bescherming van het milieu. Deze maatregelen moeten verenigbaar zijn met het Verdrag.
- (13) De lidstaten moeten de Commissie informatie verstrekken over de uitvoering van deze richtlijn, teneinde haar in staat te stellen het effect van deze richtlijn te beoordelen.
- (14) Aangezien de doelstelling van deze richtlijn, namelijk het garanderen van een doeltreffender bescherming van het milieu, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang en de gevolgen van deze richtlijn beter door de Gemeenschap, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel, gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.
- (15) Wanneer toekomstige wetgeving inzake milieukwesties wordt aangenomen, moet daarin, waar passend, worden gespecificeerd dat deze richtlijn van toepassing is. Indien nodig dient artikel 3 te worden gewijzigd.
- (16) Deze richtlijn is opgesteld met inachtneming van de grondrechten en de beginselen die met name in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn vastgelegd,
- overeenkomstig het Euratom-Verdrag, en opgesomd in bijlage B, of
- iii) in strijd met een wettelijke bepaling, een bestuursrechtelijk voorschrift van een lidstaat of een besluit van een ter zake bevoegd orgaan van een lidstaat ter uitvoering van het onder i) of ii) bedoelde Gemeenschapsrecht;
- b) „beschermd in het wild bedoelde dier- en plantensoorten“:
- i) met betrekking tot artikel 3, letter f), de soorten die vermeld worden in:
- bijlage IV bij Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna ⁽¹⁾
 - bijlage I bij Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand ⁽²⁾, waarnaar ook in artikel 4, lid 2, van deze richtlijn wordt verwezen;
- ii) met betrekking tot artikel 3, letter g), de soorten die vermeld worden in de bijlagen A of B bij Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer ⁽³⁾;
- c) „beschermd habitat“: een habitat van een soort waarvoor een gebied als speciale beschermingszone is ingedeeld overeenkomstig artikel 4, lid 1 of lid 2, van Richtlijn 79/409/EEG, en elke natuurlijke habitat of habitat van een soort waarvoor een gebied als speciale beschermingszone is aangemerkt overeenkomstig artikel 4, lid 4, van Richtlijn 92/43/EEG;
- d) „rechtspersoon“: iedere juridische entiteit die deze hoedanigheid krachtens het toepasselijke nationale recht bezit, met uitzondering van staten of overheidslichamen in de uitoefening van het overheidsgezag en van publiekrechtelijke internationale organisaties.

HEBLEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp

Deze richtlijn stelt maatregelen vast op strafrechtelijk gebied teneinde het milieu doeltreffender te beschermen.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) „wederrechtelijk“:
- i) in strijd met de wetgeving, aangenomen overeenkomstig het EG-Verdrag, en opgesomd in bijlage A, of
- ii) met betrekking tot activiteiten die onder het Euratom-Verdrag vallen, in strijd met de wetgeving, aangenomen

Artikel 3

Delicten

De lidstaten zorgen ervoor dat de volgende handelingen strafbaar worden gesteld als zij wederrechtelijk en opzettelijk of ten minste uit grove nalatigheid worden begaan:

- a) het lozen, uitstoten of anderszins brengen van een hoeveelheid materie of ioniserende straling in de lucht, de grond of het water, waardoor de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten wordt veroorzaakt dan wel dreigt te worden veroorzaakt;

⁽¹⁾ PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7.

⁽²⁾ PB L 103 van 25.4.1979, blz. 1.

⁽³⁾ PB L 61 van 3.3.1997, blz. 1.

- b) het inzamelen, vervoeren, hergebruiken of verwijderen van afvalstoffen, waaronder het bedrijfstoezicht op deze procedures en de nazorg voor verwijderingslocaties, met inbegrip van de handelingen die door handelaren of makelaars worden verricht (afvalbeheer), waardoor de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten wordt veroorzaakt dan wel dreigt te worden veroorzaakt;
- c) het overbrengen van afvalstoffen, wanneer dit valt binnen het toepassingsgebied van artikel 2, punt 35, van Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen ⁽¹⁾, en wordt uitgevoerd in niet verwaarloosbare hoeveelheden, ongeacht of de overbrenging tot stand komt door één enkele dan wel door meerdere, kennelijk met elkaar in verband staande transporten;
- d) het exploiteren van een bedrijf waar een gevaarlijke activiteit wordt verricht of waar gevaarlijke stoffen of preparaten worden opgeslagen of gebruikt, waardoor buiten die inrichting de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten wordt veroorzaakt dan wel dreigt te worden veroorzaakt;
- e) het produceren, bewerken, hanteren, gebruiken, voorhanden hebben, opslaan, vervoeren, in- en uitvoeren en verwijderen van kernmateriaal of andere gevaarlijke radioactieve stoffen, waardoor de dood van of ernstig letsel aan personen dan wel aanzienlijke schade aan de kwaliteit van lucht, grond of water of aan dieren of planten wordt veroorzaakt dan wel dreigt te worden veroorzaakt;
- f) het doden, vernietigen, bezitten of vangen van specimens van beschermde in het wild levende dier- of plantensoorten, tenzij in gevallen waar de handeling een verwaarloosbare hoeveelheid van deze specimens betreft, en een te verwaarlozen invloed heeft op de instandhouding van de soort;
- g) het verhandelen van specimens van beschermde in het wild levende dier- of plantensoorten of delen of afgeleide producten daarvan, tenzij in gevallen waar de handeling betrekking heeft op een verwaarloosbare hoeveelheid van deze specimens en een te verwaarlozen invloed heeft op de instandhouding van de soort;
- h) elke gedraging die aanzienlijke schade toebrengt aan een beschermde habitat;
- i) het produceren, invoeren, uitvoeren, afzetten op de markt of gebruiken van ozonafbrekende stoffen.

Artikel 4

Uitlokking en medeplechtigheid

De lidstaten zorgen ervoor dat uitlokking van en medeplechtigheid aan de in artikel 3 bedoelde opzettelijke handelingen strafbaar worden gesteld als een strafrechtelijk delict.

Artikel 5

Sancties

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de in de artikelen 3 en 4 bedoelde delicten strafbaar worden gesteld met doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties.

Artikel 6

Aansprakelijkheid van rechtspersonen

1. De lidstaten zorgen ervoor dat rechtspersonen aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de in artikelen 3 en 4 bedoelde delicten die in hun belang worden gepleegd door individueel of als lid van een orgaan van de rechtspersoon handelende personen die in de rechtspersoon een leidende positie bekleden op grond van:

- a) de bevoegdheid om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, of
- b) de bevoegdheid om namens de rechtspersoon beslissingen te nemen, of
- c) de bevoegdheid om bij de rechtspersoon toezicht uit te oefenen.

2. De lidstaten zorgen er eveneens voor dat een rechtspersoon aansprakelijk kan worden gesteld wanneer, als gevolg van gebrek aan toezicht of gebrekkige controle door een in lid 1 bedoelde persoon, een in artikelen 3 en 4 bedoeld delict in het belang van de rechtspersoon kon worden gepleegd door een persoon die onder diens gezag staat.

3. De aansprakelijkheid van een rechtspersoon krachtens de leden 1 en 2 sluit niet de strafrechtelijke vervolging uit van natuurlijke personen die als dader, uitlokker of medeplechtige bij de in artikelen 3 en 4 bedoelde handelingen betrokken zijn.

Artikel 7

Sancties tegen rechtspersonen

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat rechtspersonen die aansprakelijk zijn gesteld voor een delict als bedoeld in artikel 6, kunnen worden bestraft met doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties.

⁽¹⁾ PB L 190 van 12.7.2006, blz. 1.

*Artikel 8***Omzetting**

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om voor 26 december 2010 aan deze richtlijn te voldoen.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen, alsmede een tabel waarin het verband tussen die bepalingen en deze richtlijn wordt weergegeven.

*Artikel 9***Inwerkingtreding**

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

*Artikel 10***Adressaten**

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Straatsburg, 19 november 2008.

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

H.-G. PÖTTERING

Voor de Raad

De voorzitter

J.-P. JOUYET